

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain soveltamisajan jatkamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksen tarkoituksena on rajoittaa yleistä oikeusaputoimintaa kunnissa hoitavan henkilös-
tön palkkauksesta vuosilta 1981—1983 suori-
tettavien valtionapujen määrän kasvua.

Esitys liittyy valtion vuoden 1981 tulo- ja
menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsitel-
täväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuo-
den 1981 alusta.

PERUSTELUT.

Kunta voi yleisestä oikeusaputoiminnasta an-
netun lain (88/73) mukaan yksin tai yhdessä
muiden kuntien kanssa harjoittaa yleistä oikeus-
aputoimintaa. Sanottua toimintaa harjoitetaan
pitämällä erityistä oikeusaputoimistoa. Elokuun
alussa 1980 oli toiminnassa 156 yleistä oikeus-
aputoimistoa, joiden toimintapiiriin kuului 311
kuntaa. Lisäksi oikeusministeriö oli vahvistanut
32 oikeusapulautakunnan ohjesäännöt, jotka
koskevat oikeusaputoimintaa 46 kunnassa. Ylei-
nen oikeusaputoiminta on kunnallista toimin-
taa, johon kunnat saavat valtionavustusta. Toi-
minnan yleinen valvonta kuuluu oikeusminis-
teriölle.

Lailla yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun
lain väliaikaisesta muuttamisesta (1129/76)
lisättiin lakiin uusi 24 a §, jonka mukaan
oikeusministeriö voi valtion tulo- ja menoar-
vion rajoissa asettaa rajoituksia yleisen oikeus-
aputoimiston henkilökunnan palkkauksesta ja
muista palvelussuhteen ehtoista aiheutuvista
käyttömenoista suoritettavalle valtionavustuk-
selle. Rajoituksia sovellettiin alunperin vuosien
1977 ja 1978 käyttömenoihin myönnettäviin
valtionavustuksiin. Vuonna 1978 annetun lain

(979/78) nojalla rajoituksia on sovellettu edel-
leen vuosien 1979 ja 1980 käyttömenoihin
myönnettäviin valtionavustuksiin.

Rajoitukset koskevat jo toiminnassa olevaan
yleiseen oikeusaputoimistoon perustettavia
uusia virkoja ja sellaista oikeusaputoimintaa,
joka ei vielä ole alkanut esimerkiksi sen joh-
dosta, että yleisen oikeusavustajan virkaa ei ra-
joitusten voimaan tullessa ollut täytetty, sekä
sellaiseen kuntaan perustettavaa uutta oikeus-
aputoimistoa, jossa oikeusapulautakunnan ohje-
sääntöä ei ole vahvistettu. Asetettujen rajoitus-
ten estämättä kunta voi päättää oikeusaputoi-
minnan aloittamisesta, mutta oikeusaputoimis-
ton henkilökunnan palkkauksesta aiheutuneet
käyttömenot voivat jäädä rajoitusten johdosta
valtionavustuksen ulkopuolelle ja näin koko-
naan kunnan vastattaviksi.

Vuonna 1977 myönnettiin rajoitukseen no-
jautuen valtion tulo- ja menoarvion puitteissa
valtionavustusta viiden uuden oikeusavustajan
ja viiden uuden toimistohenkilön palkkaukseen.
Vuosina 1978 ja 1979 valtionavustuksen piiriin
ei hyväksytty uutta henkilöstöä. Vuoden 1980
tulo- ja menoarvioon otettiin eduskunnassa teh-

dyn raha-aloitteen johdosta määrärahat viiden uuden oikeusavustajan ja viiden kansliahenkilön palkkaukseen.

Voimassa olevan lain puitteissa ei yleistä oikeusaputoimintaa voida valtiontaloudellisista syistä päästää vapaasti laajenemaan, koska oikeusministeriöllä ei ole käytettävissä keinoja, joilla kunnat voitaisiin ohjata perustamaan riittävän laajan väestöpohjan omaavia yhteistoiminta-alueita.

Oikeusministeriö on 27 päivänä maaliskuuta 1980 asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä on muun muassa selvittää mahdollisuudet nykyisiä voimavaroja olennaisesti lisäämättä saada kaikki kunnat yleisen oikeusaputoiminnan piiriin, selvittää muut korjattavat puutteet oikeus-

aputoiminnassa sekä tehdä tarvittavat lainsäädännölliset muutosehdotukset ja laatia suunnitelma tarvittavista hallinnollisista toimenpiteistä. Toimikunnalle asetettu määräaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1980. Toimikunnan työn valmistuttua lakia on tarkoitus pysyvästi muuttaa siten, että käytettävissä olevia rajoitettuja voimavaroja voidaan ohjata nykyistä tehokkaampien oikeusapupiirien muodostamiseen. Tästä syystä ehdotetaan, että yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain 24 a §:n väliaikaisten rajoitusten soveltamisaikaa jatketaan vielä kolmella vuodella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain soveltamisajan jatkamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta 29 päivänä joulukuuta 1976 annetun lain (1129/76) 24 a §:ää sovelletaan edelleen vuosien 1981—1983 käytömenoihin myönnettäviin valtionavustuksiin.

2 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1981.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1980.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Oikeusministeri *Christoffer Taxell*